

Portocala Stănescu

județul Galați, n. 1936

Portocala Stănescu ne arată schimbul ei de scrisori cu Casa de Pensii din Germania. Cererea ei pentru a beneficia de aşa numita „pensie de gheto” a fost respinsă.

„Am fugit aşa, cu ce am avut”

Înainte de război trăiam în corturi. Mergeam din loc în loc și peste tot unde găseam de lucru, lucrăm. Căruțele și caii erau toată avereala noastră. Aveam tot ce ne trebuia.

Eram copil când am fost dusă împreună cu părintii și frații la Bug. Am mers cu căruțele și caii acolo. Ne-au spus că acolo vom putea căștiga bani, dar nu ne-au dat nimic. Ne-au săpat bordeie în pământ și acolo am stat aproape doi ani. În total am fost opt. Paturile erau tot din pământ. Cât timp mai aveam cai, stăteau și ei noaptea pe timp de iarnă cu noi în bordei. Era puțin mai mare decât odaia astă [cca. 15 metri pătrați].

Tata lucra în pădure, trebuia să tăie copaci la metru. Noi lucrăm la legume.

Mergeam cu mama la roșii, la ardei, la varză, o ajutam. N-am putut să luăm nimic de acolo, că ne păzeau. Câteodată ne-am mai ales și noi după muncă cu câte o legumă. Cine nu lucra, mai vindea haine din când în când, ca să aibă ce mâncă.

Noi n-aveam destulă hrană, muream de foame. Uneori mai culegeam buruieni care creșteau acolo și făceam ciobă din ele. La început aveam trei cai. Când murea un cal, îl mâncam. Mulți au murit de foame.

Autoritățile care vă păzeau, vă dădeau vreun ajutor?

Nu ne ajutau deloc. I-am rugat, dar nu ne dădeau nimic. Doar ne certau.

Ne-am întors încă pe timpul lui Antonescu. Am fugit aşa, cu ce am avut. Am venit desculți, plini de bube, bolnavi. Ne luaseră căruțele, caii, măgarii.

La întoarcere a fost o zăpadă aşa de mare! Trebuia să facem focul în zăpadă.

Unii din cauza zăpezii n-au reușit să ajungă și au rămas acolo. Cine cădea, rămânea pe drum și murea. Stăteau morții ca pietrele. Nu i-a înmormântat nimeni, nimeni nu s-a ocupat de ei. Toți voiau doar să ajungă cât mai repede în România. și tata a murit acolo, la întoarcere. Mama ne-a adus înapoi.

După ce ne-am întors în România, ne-am ocupat de căldări și făraše. Lucram la oameni, care ne mai dădeau câte ceva până ce ne-a mers mai bine.

Cu copiii dumneavoastră ați vorbit despre deportare?

Le-am spus câte ceva, dar nu le-am povestit tot. Le-am tot zis: că a fost greu, că a fost chin. Dar n-am vorbit niciodată cu ei amănuntit.

Domiciliul Portocalei Stănescu și al soțului ei.

